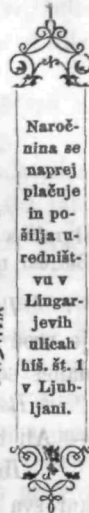

V R T E C.

Izhaja
1. dne
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1880.

Leto X.

Kósec.

Sklepal, nabrusil sem te, o kosa!
Zvoni zeleni travi k pogrebu,
Dokler se bliska biserna rosa,
Dokler ne peče solnce na nebu!

Zrela za košnjo, zrela si, trava!
Kaj bi se bala kóse jeklene?
Kar je rodila mati narava,
V krilo globoko smrt ji zaklene.

Taka postava svetu je dana,
Taka osoda njega oklépa:
Seme zabranja časova brana,
Časova roka zrnje otépa.

Žena mogočna dirja po svetu,
Nizko, visoko s koso podira,
Maha po pleši, maha po cvetu,
Večnosti, grobu vrata odpira.

V grobu telesa grudi trohnoba,
V večnost neskončno duša se dviga;
Novo življenje klije iz groba,
Novo življenje večnost užiga.

Sklepal, nabrusil sem te, o kosa!
Zvoni k pogrebu travi zeleni!
Ko bo obliła mrzla me rosa,
Takrat zvonila bodeš tud' meni.

(Iz zbirke „Fr. Cegnarjevih péśni.“)

Otrokova prošnja.

Gledališka igra v dveh dejánjih.

Osobe: Mati. — Tonček in Božidar, njena otroka. — Starček.

Prvo dejánje.

PRVI PRIZOR.

(Igrališče predstavlja gozd. Spredaj košato drevó, pod drevesom lesena klop. Tonček in Božidar nastopita v priprostej obleki in s slamnikom na glavi. Vsak ima košarico v roci.)

Tonček. Tukaj bratec, tukaj sédiva na klop in malo počijva; — danes je vroč dan, in v tej vročini je treba nama še jagod nabirati, to bo naju še danes solnce žgalo.

Božidar. Dà, Tonček, sédiva malo; tudi jaz sem že truden, da komaj hodim. — Ali bi ne hotel malo svoje košarice odpreti, notri imava marsikaj dobrega.

Tonček. I glej ga nu snédeža! Zdaj je še prezgodaj, — komaj je ura, kar sva iz doma, in mati so nama dali dober zájtrek. To, kar imava v košarici, to so nama dali mati v kosilce, ki bo nama tem bolj dišalo, čim več bova hodila.

Božidar. Mi je tudi všeč takó, ljubi bratec, — ali poglejva vendar malo, kaj so nama mati dobrega vložili v košarico.

Tonček. Ti si vedno takó radoveden; i nu pa poglej, ker te takó mika. (Privzdigne pokrovec.) Ali vidiš hlebček belega kruha, — kos dobrega síra, — in še celó steklenico sladkega mleka!

Božidar (plosne v roki). Jejmina! to bode nama dišalo, že zdaj se mi sline cedé po dobrem kosilcu; — košček síra mi pa vendar takój daj.

Tonček (pokrivši košarico). Ne bo dal, Božidarček; poprej greva nabirat jagod in potlej bode južina.

DRUGI PRIZOR.

(Prejšnja. — Starček z dolgo, belo brado pride težavno, opirajoč se na palico in ogrnen v star, zašit plašč.)

Starček. Ne morem več dalje; tukaj moram malo odpočiti, — nogi me več ne neseta, star sem že in slabôten, truden in lačen — kako bi tudi mogel dalje? (Dečka, ki sta sedela na klopi, vstaneta in naredita starčku prostor.)

Tonček (ogledujoč starčka). Od kod pridete danes? Vidi se vam, da ste trudni.

Starček. O ljubo moje dete, danes sem že celih šest ur na nogah — in še nisem imel niti grizljjeja kruha v svojih ustih!

Tonček. Ali niste nič zájtrekovali?

Starček. Ljubo dete, kdo bi dal zájterk meni ubozemu siromaku? Jaz prebivam sam, ter nimam nikogar, ki bi se brigal zame, starega Matijo. — Danes bi rad v bližnje mestice, kjer bodo jutri, takó se mi je pripovedovalo, dénar med uboge delili. — Ali Bog zná, ako še dospejem tjà, ker sem takó truden in lačen, da ne morem več dalje, — zunaj pod milim nebom bom moral prenočiti.

Tonček (mu naglo v besedo seže.) Ne takó, ubogi stari mož, tega storiti ne smete. (Vzame košarico v roke in iz nje jedila.) Glejte, tukaj imam nekaj za vas, kar vas bode gotovo okrepčalo. (Podá mu steklenico z mlekom.) Evo, pijte malo mleka, in založite kosce kruha, — in da vam bode vse to bolje dišalo, prigriznite še malo sira. (Vse to mu podá.)

Božidar (potegne na tihem Tončeka za rokav). Ali Tonček, ako boš vse to razdal, kaj ostane potem nama?

Tonček. Ej Božidar, privošči vendar staremu siromaku najino kosilce, — nama se dobro godí, ker ne trpiva nobenega pomanjkanja, tudi nisva takó lačna, kakor je ta ubogi mož tukaj; le poglédi ga, kako mu diši najin kruh!

Starček (ki je med tem izpil mleko iz steklenice, in pojedel kosce kruha ter zavil sir v ruto, vstane ter reče s povzdignenim glasom): Stotéro vama Bog povrni, kar sta dala meni ubozemu človeku! Kako me je vse to okrepčalo, — zdaj se že čutim boljšega in krepkejšega nego li sem bil poprej, — Bog vama povrni, dobra otroka! — Znabiti, da sta mi dala to, kar bi bila vidva imela v kosilce; ako je temu takó, potem poslušajta, kaj vama povém. (Starček vstopivši se med dečka v sredo, povzdigne desnico k nebu ter reče s povzdignenim glasom slovesno): Karkoli bosta Bogá prosila, to vama bo dal, — a zná se, da vajina prošnja mora biti tudi Bogu dopadljiva! (Starček na to počasi in težavno naprej koraka, a otroka gledata čudèč se za njim).

TRETJI PRIZOR.

(Božidar in Tonček sama.)

Božidar (košarico preiskavajoč). Kaj je rekel nama starček, kaj?

Tonček. Čudno so mi zvenéle njegove besede na uhó! (Premišljajoč): „Karkoli bosta Bogá prosila, to vama bo dal, a zná se, da vajina prošnja mora biti tudi Bogu dopadljiva.“ — — — Čuj, Božidar, to so pomenljive besede! — Le pomisli, karkoli si mi dva zdaj zaželifa, — in to potlej Bogá prósiva, — to bo nama Bog dal, ako mu je stvar, za katero ga prósiva, dopadljiva! — Dà, le prevdariva zdaj malo, česa naj bi ga najpred prosila!

Božidar (prevdarjajoč): Česa naj bi ga prosila? Jaz sem, hvala Bogu, zdrav; jésti nama dadó mati, — obleko, nu obleko nama kupijo oče! — — Jaz, jaz imam že dolgo neko željo, katere mi do zdaj še nihče ni mogel izpolniti. — Ali veš Tonče, česa si jaz želim, da bi imel? Nu, poslušaj me: Tako sladko potico, kakoršno jedó škof, kadar hodijo otroke birmat; slišal sem, da je vsa s cukrom potresena in se jej „torta“ pravi.

Tonče. Kaj še!? Kaj tacega Bogá prositi, gotovo bi mu ne bilo dopadljivo. Jaz si hočem vse kaj družega izbrati. — — A zdaj hitiva, ker imava še precej daleč! Toliko misli mi rojí danes po glavi! (Odideta).

(Zagrinjalo pade.)

Drugo dejánje.

PRVI PRIZOR.

(Soba; v sredi nje zagrinjalo. Na desno sveta podoba. Mati sedé za mizo šivajoč, potem odlože šivanje, podpró si z obema rokama glavó ter se jim vidi, da jih huda žalost tare.)

Mati. Danes mi ne gre nobeno delo dobro izpod rok. Vse, karkoli začnem, nima pravega vspehá. In temu se ni čuditi, ker vse moje misli so

pri mojem dobrem možu. — Osem dni je že minulo, odkar vsako uro pričakujem kacega sporočila o njem, ali vse zaman! — Kako težka je nama bila ločitev! — O da bi se že skoraj srečno povrnil domov! —

DRUGI PRIZOR.

(Tonček skoči v sobo, drži košarico k višku, položi klobuk na stran ter hiti k materi.)

Tonček. Evo me zopet domá — in tudi bratec Božidar takój pride; a zdaj pogledjte, kaj vam prinesem; tako lepo rudečih jagod gotovo še niste videli (pogleda materi v obraz). — Ali kaj vam je mati, da ste danes tako žalostni? Jaz vas gotovo nisem razžalil in tudi bratec Božidar je bil ves čas priden.

Mati. Nè, nè, ljubo moje dete, nobeden vaju me ni razžalil; — ali dobro znaš tudi ti, da vsak dan pričakujem pisma od našega dobrega očeta, a pisma ni, pa ga ni!

Tonček. O mati, ali je to vse, kar vas toliko žalostí, — ali niste nama sami rekli, ako očeta Bogú priporočamo, on jih bode čuval, da se jim nič žalega ne zgodi?

Mati. Res je to; tega se tudi smemo od Bogá nadejati, ali vendar je človek v skrbéh, da bi se mu v tujih krajih kaka nesreča ne prigodila.

Tonček. Mar se bojite, da bi nam oče zboléli? — Ali da bi se jim kaj drugega žalega ne pripetilo?

Mati. Nesreč je toliko na svetu, da bi ti jih ne mogla naštetí, ako bi tudi hotela.

Tonček. Zdaj pa tudi že mene skrbi, ljuba mati; — ali ne molim vsak dan za našega očeta? — Nu, zdaj mi pa nekaj na um pade; danes pa res še nisem molil za njih! — Dovolite mi tedaj, ljuba mati, da tukaj pred to sveto podobo opraviim svojo molitev za našega dobrega očeta!

Mati. Dà, dà, le moli, ljubo moje dete, tvoja molitev je tolažba tudi meni, ker otročjo molitev Bog najrajše usliši.

(Tonček poklekne pred podobo, povzdigne roki in moli.)

Tonček. Dobri Bog nebeški, usliši mojo molitev in daj, da bi se naš oče prav kmalu zdravi in srečni domov povrnil!

(V tem trenutku, ko Tonček te poslednje besede izgovori, odgrne se zagrinjalo v sredi sobe in prikaže se lepo razsvitljena deska z naslednjim napisom:)

Tvojo prošnjo sem uslišal,

Ker prišla je iz srcá;

Bodi priden, ljubi Tonček,

Oče bodo zdaj domá!

(Spodaj pod desko je videti starčka, ki leži na zelenej travi blizu gozda in spi.)

Tonček (čudè se). Kaj vidim tukaj zapisanega! (Bere počasi): „Tvojo prošnjo sem uslišal, — ker je prišla iz srcá; — bodi priden, ljubi Tonček, — oče bodo zdaj domá!“ — Ahà! zdaj se spominjam besed, ki mi jih je rekel starček, ko sem mu dal mleka in kruha, in jaz sem hotel toliko drugih stvari Bogá prositi! — — — (Skoči k materi): Nè, ljuba mati, nè! najljubše mi je, da bi videl skoraj našega dobrega očeta; to je moja jedina želja, katero mi naj ljubi Bog izpolni.

(Zunaj se sliši poštar, ki trobi na rog.)

TRETJI PRIZOR.

Božidar (prisopiha v sobo). Oče so tukaj, oče so tukaj, zdajci bodo v hiši! — Juhé! to bo veselje.

(Tonček in Božidar hitita očetu naproti.)

(Zagrinjalo pade.)

Poslovenil I. T.

Kdor ne uboga, tepe ga nadloga.

Bilo je v soboto večer. Vse je že mirovalo od dela, ker se je bližal Gospodov dan. Takó so se tudi prebivalci vélike župnéine (fare) v slovénских goricah pripravljali na drugi dan, a to ne samo zaradi tega, ker se je bližal Gospodov dan, nego tudi zato, ker so ta dan godovali svojega farnega patrona sv. Lovrenca. Ker se o tacem prazniku navadno silna množica ljudi zbere tudi iz sosednjih župnin, zato pride tudi mnogo beračev. Nekateri pridejo že nekaj dni poprej, da si prosijo milodarov po hišah dobrotnih ljudi. Tako je prišel tudi v našo hišo v soboto večer ubog berač ob jedne nogi in je prosil prenočišča. Radi smo mu ga dali in smel je z nami, kakor je to pri Slovanih obče naváda, tudi večerje zajeti. Ker večerja še ni bila gotova, prosili smo ga, da nam kaj pové, ker smo znali, da taki ljudjé mnogo povedati znajo. Ni se dolgo branil temu, brž je vzel kratko pipico iz ust in si usta obrisal. Potem je milo vzdihnil in rekel: „Hočem vam povedati dogodbo, katera je posebno za otroke, in tukaj vas je več v hiši, podučljiva, in iz katere lahko spoznate, da je resničen prigovor, ki pravi: kdor ne uboga, tepe ga nadloga.“

„Daleč od tukaj, — začel je berač pripovedovati, — stoji na prijetnem hólmcu grad. Blizu tega gradú je tekla moja zibelka. V majhenej kóči ali dovolj velikej za mene, očeta, mater in sestro, živeli smo se od tega, kar sta oče in mati zaslužila. Ko sem toliko odrastel, da sem bil zmožen kacega dela se poprijeti, začela se je tudi moja svojeglavnost pokazovati. Večkrat so mi morali oče ali mati po dva do trikrat kako stvar ukazati, predno sem se je lotil. Dobra mati so večkrat dejali: „Ne vem kaj bode s teboj, ako boš tako svojeglaven, ali zapómní si dobro star pa resničen prigovor, ki pravi: „Kdor ne uboga, tepe ga nadloga.“ Spomnil se bodeš, ako ti Bog življenje dá, večkrat tega prigovora ter se prepričal, da sem pravo govorila. In res, spomnil sem se ga že sto in stokrat, ali zdaj mi vse to nič več ne koristi. O jaz nesrečnež! Ako bi bil svoje dobre starše ubogal, godilo bi se mi zdaj dobro in ne bi se mi treba potikati po tujih hišah in prositi kruha svojemu lačnemu želodecu.“ Pri teh besedah mu kane debela solza po zarujavelem licu; a kmalu zopet poprime besedo in pravi: „Ker so doma vidéli, da težko shajajo z nami otroci, dali so me v službo in moral sem si pri tujih ljudéh kruha služiti. Pa tudi tukaj nisem nič dobrega storil; ubogati nisem hotel ne gospodarja ne gospodinje in tako sta me zapodila. Zapustivši dobrega gospodarja, šel sem si druge službe iskat. Našel sem jo, in ta služba je bila za mene prav ugodna, ker je bil gospodar več v krémi nego li domá ter se ni mnogo brígal ne za gospodarstvo ne za posle; vse je prepuščal svojej ženi, katere pa nikoli ubogal nisem. Delal sem tedaj le toliko, kolikor se je meni polju-

bilo. Ko so moji starši o tem zvedeli, svetovali mi so, naj si druge službe poiščem, ker ta služba ni primerna za mene. Ali vse zamán; ubogal jih nisem ter sem še dalje ostal v tej službi. Oh koliko solzá so moja dobra mati pretočili in koliko noči so premolili za mene, da bi se poboljšal, to sem zvedel še le pozneje od svoje sestre. Mnogo sem že prestal od one dôbe, ali še vse premalo, da bi bilo v zadostenje materinim solzám, ki so jih zaradi mene pretočili.“ —

Vsi smo videli, da ga je žalost trla, česar nam so bile priča njegove debele solzé.

„Nagloma pa umrje moj gospodar,“ takó pripoveduje berač dalje, „in zdaj bi moral pridno ženo ubogati. Ali to mi ni bilo po volji; zapustil sem službo, in šel sem si druge iskat. Nisem je našel, katera bi bila po mojej volji. Sklenil sem torej domóv se podati, ter domá pridno delati in se poboljšati. Ali prave volje nisem imel. Na potu domóv naletim k svojej nesreči na trôpo ljudi, ki so si šli dela iskat. K tem se tudi jaz pridružim, in vsi moji dobri sklepi so splavali po vodi. Kar nas je bilo močnejših, dobili smo kmalu delo v nekem rudniku, kjer smo imeli zeló ostrega nadzornika, ki nas je k delu priganjal kakor živino. Necega dne se odtrga velik kamen v rudniku, ki se narávnost valí proti nam. Vsi smo bežali; a mene siromaka kamen dohití, ter me hudo poškoduje. Spravili so me v bólnico, kjer mi je bilo hude bolečine prestati. Tu sem imel dovolj časa dobre sklepe delati in se poboljšati. Rana me je hudo skeléla, a tolažil sem se s tem, da kmalu zopet ozdravim. Brez da bi se izpovedal, ležal sem v bólnici kakor priklenjen; noč in dan me je pekla vest, da nisem imel ne mirú ne pokoja. Vidite, tako daleč zaide človek, kateri ne uboga staršev, ter njihovih lepih in dobrih naukov ne posluša. Ko so starši o mojem žalostnem stanju zvedeli, sporočili so mi takój, da naj domóv pridem, ako je mogoče. A tudi te prijazne ponudbe svojih staršev nisem hotel sprejeti. Brž, ko ozdravim, šel sem zopet v rudnik delat. O jaz nesrečen človek! Če je le kedaj kak otrok kriv bil smrti svojih staršev, to sem bil jaz. Mati so samega jokú po meni oslepéli, in kmalu potem so mi oče žalosti umrli. Zdaj nisem več imel očeta, oh dobrega očeta, — kar pa takrat spoznati nisem hotel, in tudi očetovega blagoslova ne. Očetova podoba mi je stala vedno pred očmi in vest me je pekla kakor živ ogenj, očitajoč mi, da sem jaz kriv njegove smrti. Strašen stan za mene!“ Tu vzdihne berač, kakor da bi hotel vsa svoja notranja čutila izsipati, a mi smo molčali, obžalujoč njegovo trpljenje.

„Da bi védnemu očitánju svoje pekóče vestí konec napravil,“ nadaljuje siromak, „zapustil sem rudnik in se podal domóv. Hotel sem si vsaj materinega blagoslova izprositi, da-si nevreden. Mislil sem si, da se z materinim blagoslovom gotovo tudi poboljšam. Ali človek misli, Bog pa obrne. Mojim nadlogam še ni bilo konca. Ko pridem že blizu očetove hiše, slišim jokanje. Takój se mi je zdelo, da to nič dobrega ne pomeni. V hišo stopivši, najdem dobro mater na mrtvaškem ôdru, a sestro poleg nje klečati. To je bila tretja žrtva moje svojeglavnosti. Nisem se dolgo obotavljal, nego obrnil sem se, nevedoč ne kod ne kam? Zdaj še le so se prav obudili občutki mojega srcá, vest mi je očitala, da sem tudi smrti svoje matere kriv. Bežal sem kakor Kajn, ko je ubil svojega brata. Druzega mi ni ostajalo, nego to, da

se zapišem k vojakom, mislèč, da pri vojakihi utolažim nemirno vest. Ali varal sem se; nadloge so me teple povsod, koder koli sem hodil jaz nesrečni človek. O otroci, ko bi vi znali, kako strašno je živeti brez očinega in materinega blagoslova!“ — Tu zopet omolkne berač in videlo se mu je, kako se siromak bojuje s svojimi notranjimi čutili, kajti povésil je glavo in sam v sebi na tihem govoril: „Da strašno je pregrešiti se zoper četrto zapoved božjo, ki pravi: Spoštuj očeta in mater, da se ti bo dobro godilo in boš dolgo živel na zemlji.“ Nato se obrne k nam otrokom in nam reče: „Otroci spoštujte svoje starše, ker oni imajo vašo prihodnjo srečo v rokah. Mene imejte v svarilen izgled, da ne izgubite njihovega blagoslova, brez katerega ste nesrečni na tej zemlji!“

Pri teh besedah si starec obriše solzé, ki so se mu curkoma vlile iz oči ter nadaljuje: „Takó je prišlo osodepolno leto 1859, ki je prineslo našemu cesarju hudih težav in britkosti. V krvavem boji pri Solferinu zadela me je zaslužena kazen. V tem boji zoper sovražnika izgubil sem desno nogo in levo roko, kakor me zdaj vidite tukaj. Morali so me dolgo imeti v bólnici. Pripravljaj sem se na smrt, ali smrt le ni hotela po mene. Prišel sem iz bólnice največji siromak. Zdaj sem se še le spominjal besed, katere mi so moja mati tolikokrat na srcé položili, rekoč: „Kdor ne uboga, tepe ga nadloga.“ Te besede so mi vedno pred očmi, kadar koli me kaj britkega zadene, in britkosti imam vsak dan zadosti, ker največja nesreča je, ako si mora človek po hišah dobrotnih ljudi kruha prositi. Takó se potikam že več let s trebuhom za kruhom od hiše do hiše, in marsikomu sem nadležen. Nadloge, velike nadloge me tepó in te me so tudi v vašo hišo pripeljale. A vse to sem zaslužil, ker nisem hotel v mladosti ubogati svojih dobrih staršev. A zdaj, ko vam sem povedal svoje življenje, varujte se, ljubi otroci, svojeglavnosti in nevboglјivosti. Svetujem vam pridnost in poslušnost; kdor te dve lastnosti ima, ni se mu treba bati, da bi se mu kedaj godilo takó, kakor meni ubozemu siromaku.“

Vsi smo tiho sedeli in starčku obljubili, da hočemo ubogati svoje starše.

V tem je bila večerja pripravljena, sedli smo za mizo, ter smo se veselili, da je ubozemu starčku jed dobro dišala.

Janko Zagoraki.

Trije prijatelji.

Tri prijatelje ima človek na tem svetu. Ali kako se ti prijatelji obnašajo ob času smrti, kadar ga Bog pokliče na sodbo? — Zlató, njegov najljubši prijatelj, prvo je, ki ga zapusti in ne gré ž njim. — Rodbina njegova in prijatelji ga spremijo samó do njegovega groba; ondú ga zapusté, in se vrnejo domóv. — Tretji prijatelj, za katerega se je v življenji najmanj briga, to so dobra dela človeška. Ona ga spremijo celó pred préstol večnega sodníka, molijo zanj in mu prosijo milosti in odpuščenja.

Herder.

Avgusta meseca 18. dan 1880. leta.

Veselje, kakoršnega še ni bilo kmalu, razlegalo se je 18. dně pretečene-
nega meseca po vsej avstrijsko-ogerskej monarhiji. Po vseh deželah so se
vile cesarske in národne zastave, strel je odmeval od hriba do hriba čez
tihe doline naše širne države in kresovi so bili prižgani po gorah in gričih,

ki so oznanovali, da obhajajo ta dan avstrijski narodi vesel praznik. In kaj
je bil povód tolikej radosti in tolikemu veselju? Ta dan se je godoval
petdeseti rojstni dan Njih. Veličanstva, našega presvitlega
cesarja Franca Jožefa I., ki užé celih 32 let nosi cesarsko krono ter v
blagem svojem srci gojí gorke čute v veselji in žalosti, v sreči in nesreči do
vseh svojih podložnikov, katere ljubi, kakor oče svoje otroke. Posebno slo-
vesno se je obhajal ta dan v glavnem mestu kranjske dežele, v belej Ljub-

ljani. Na vseh hišah so vihrale velikanske zástave avstrijskih in národnih slovenskih barv, vse hiše so bile razsvitljene in iz tisoč in tisoč ust so gromeli daleč se razlegajoči „Živio-klici“ našemu očetu in vladarju. A ne samo v belej Ljubljani, nego tudi po vseh slovenskih krajih je pokazalo ljudstvo svojo ljubezen in udanost do presvitlega cesarja, katerega roka je povsod prva, kderkoli je kake pomoči treba. Poškodovancev po ognji, toči in povodnjah se naš cesar

prvi spominja; dobrodelni závodi, cerkve, šole i. t. d. nimajo večjega dobrotnika, kakor so naš presvitli cesar Franc Jožef I.

Najvážnejše dogodke iz življenja našega preljubega cesarja smo priobčili v posebnej knjižici, ki smo jo izdali pod naslovom: „Avgusta meseca 18. dan,“ na slavo rojstvenemu dněvu Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Beri to knjižico rada, preljuba slovenska mladina, ter prosi Bogá, da obsije in ovenča našega vladarja z nesmrtno slavo, da mu dodeli še dolge,

vesele in srečne dni v sredi njegovih hvaležnih in srečnih narodov, ki ga pri-srčno ljubijo, ter so mu vdani do zadnjega vzdihljeja svojega življenja.

Bog živi, Bog ohrani in blagoslovi nam še mnoga mnoga leta našega milostljivega cesarja, očeta in vladarja **Franca Jožefa I.** in presvitlo cesarico **Elizabeto!** I. T.

Peter Klepec.

(Národná pripovedka.)

Peter Klepec je bil domá v Čubru. Ker je bil šibkega in slabotnega telesa, zato so mu njegovi neporedni továřiši pogostoma nagajali. To mu je zelo težko dejalo, in želel je, da bi bil močnejši od njih in sicer také močán, da bi bil kos vsacemu. Necega dné, ko je pasel ovce na zelenej grivi (trati), povzdigne oči k nebu, moli in prosi Bogá, da bi mu dal moči zoper hudobne továřiše. Še predno odmoli, sliši glas: „Peter, moč ti je dana! primi za grm in izderi ga!“ In on prime za grm in izdere ga s korenino vred. In zopet se čuje glas: „Peter, primi za brezo, in izderi jo!“ Peter ves vesel zgrabi brezo, in breza gre iz tal, kakor izpodgrizeno žito. In tretjič se čuje glas: „Peter, izderi hójo!“ Peter stori, in stara debela hoja leží pred njim kakor slamnata bilka.

Peter je bil Bogú zelo hvaležen za to zadobljeno moč. Njegovi továřiši, ki so ga poprej zaničevali, bali so se ga zdaj in mu niso nič več nagajali. Zdaj bi se bil lahko maščeval nad njimi, ali, ker je bil usmiljenega srcá, odpustil jim je vsa razžalenja ter ni storil nikomur nič žalega.

Peter je doraščal in ž njim je rastla tudi njegova čudna moč.

Prihajali so hudi časi. Ošabni Turek je gnal svoje čete nad kristjane. Cesar mu gré naproti in bi ga rad pregovoril ter odvrnil hudo vojsko. Ali zamán! ošabni Turek se ne udá lepim besedam; vendar pa toliko odneha, ako cesar velike vojske noče, naj bi se dva, jeden Turek in jeden cesarski podložnik posámezno udarila. Imel pa je turški sultan gozovitega orjaka v vojski, na katerega se je zanašal. Po vseh svojih deželah cesar pošilja pisma in išče človeka, ki bi se poskusil s Turkom. Bližal se je užé dan, ki je bil za boj odločen, a ni še človeka, da bi se šel s Turkom mérit. Pride užé zadnji večer za boj napovedanega dneva. Cesar je v velikej zadrégi; zamišljen je v svojej sobi, in ne vé, kako bi si pomagal. Kar stopi v zlato sobo mladenič, ki je bil borno oblečen, in se nekako bojéč bliža cesarju, ter mu reče: „Dovólite, svitli cesar, da govorim z Vami! Jaz sem Peter Klepec iz Čubra, in sem prišel tù sem, da se bodem poskusil s turškim orjakom, in ako Bog dadé in sreča junaška, oprostim Vas in svojo lepo domovino.“ Blagi cesar pa se bridko nasmeje in z glavo zmajé, misléč, také mlad in také šibek mladenič, kakor je bil Klepec na videz, kako bi ta premagal orjaškega Turčina! Poprašuje ga dalje, in vrli junak mu dobro odgovarja. Pové mu tudi, da je močen in kako je to čudno moč prejel. Cesar ga je vesel in ga povabi k večerji. Pri večerji se cesarjevi služabniki bornemu mladeniču posmehujejo in ne morejo verjeti, da bi bil kaj močán, a še menj, da bi šel na turškega zmaja. Prinesejo mu konjsko podkev in mu rečejo, naj jo zlomi, ako je res také močen, da se upa nad Turka. Klepec pa jim velí, naj prinesejo

sedem novih podkev, in vse zdrobí v jednej roki kakor kos kruha. Vsi se mu čudijo, tudi cesar sam.

Ko se je zjutraj za rano v turško ležišče izvedelo, da je cesar dobil bojevalca, brž gre turški namestnik svojemu nasprotniku naproti. Snideta se na planjavi blizu turškega ležišča. Ko Turek ugleda mladega Klepca, zeló se mu smeje in ga zaničuje. „Dobro jutro, oče“, pravi mu Klepec, in mu ponudi roko, in Turek Klepcu tudi rahlo v roko seže. Klepec prime za Turkovo roko, in mu jo odtrga. Turek zatuli in udari po Klepcu z drugo roko. Toda urni Klepec se mu umakne in póči on prvi Turka. Turek se zvrne, pa več ne vstane. Sultan viděč, da je zmagan, ukaže vojakom, da naj Klepca pomandrajó. A Klepec izdere prvo bližnje drevo, pa opleta in treska po Turkih, ter jih poměta kakor smetí po planjavi. Pobil je vse, kar mu jih ni zbežalo. Takó je močni Klepec Turke naklepal na tešče zjutraj za rano. In Turki od tistega časa niso več prišli na cesarsko zemljo.

Božje jezero.

(Pripovedka.)

Živel je svoje dni v velikem mestu jako učen zdravnik. Od blizu in iz daleč so ljudjé dohajali k njemu pomoči iskat. In vsacega, kdor se je k njemu zatekel, ozdravil je, ali mu pa vsaj olajšal trpljenje.

Necega dne se pripelje k zdravniku imeniten gospod, in ga prosi, da bi mu pomagal, ker je hudo bolan. Ko ga zdravnik pregleda in preišče, reče mu: „Za vašo bolezen, dragi moj, težkó je taci zdravil pripraviti, ki vam bi pomagale; bolezen je zeló nevarna, a vendar se da še pomagati, ako storite vse, kar vam ukažem.“ Tujec obljubi. Potem ga vzame zdravnik s seboj, in ga pelje s pomočjo svojega sluga skozi temen gozd po strmej stezi vrh visoke gore, in od tam v prijazno, okrog in okrog s strmini pečinami obdano dolino, v katerej se je lesketalo krasno jezero, a v jezeru se je noč in dan odsevalo sinje nebo.

„Priatelj,“ reče zdravnik poleg sebe stoječemu tujcu, „poglejte se v zrcalu tega jezera, in videli boste, kaj razjéda vaše telesne moči.“ Tujec pogleda v jezero ter se samega sebe tako ustraši, da malo ne omedli.

„Nu, kaj ste videli?“ vpraša zdravnik.

„Gorjé mi!“ odgovori tujec s tresočim glasom, „videl sem svojo podobó z vsemi ónimi strastmi in pregrehami, ki glójejo na mojem telesu.“ — „To je dobro znamenje,“ reče zdravnik; „upati smete popolnega zdravja, ako opustite vse te izrastke vaših zlih navád, ki vas so takó daleč pripeljale. Umijte se tedaj v čistej vodi tega jezera v znamenje čistobe svoje duše, in idite domóv, potem pa pridite zopet čez leto in dan, da se ogledate v tem božjem zrkalu.“

Čez leto in dan pride tujec zopet k zdravniku, kakor mu je bilo naročeno, ali zdaj mu ni bilo treba sluga na potu do jezera. Krepih nog je stopal mož poleg zdravnika po strmej stezi preko visoke góre, in radost se mu je brala raz obraza. Ko tujec ugleda med pečinami divno jezero, v katerem se je sinje nebó odsévalo, zavriska od veselja. Dospěši do jezera,

ogleda se zopet tuji gospod v njegovem zrcalu, a zdaj ni bilo več na njem toliko nesnage, kakor poprejšnje leto; njegovo lice se je v tej dōbi premladilo in od strasti, ki so ga poprejšnje leto grdile, bilo je videti le neliko obrunkov še, ki ostanejo na zacéleni rani.

Ko mu je zdravnik domōv idočemu še potrebne svēte dajal, kaj naj stori, da si ohrani povrnjeno mu zdravje, reče tujec: „Gospod, zdaj pa zahtevajte tudi vi zasluženega plačila; kajti vi me niste ozdravili samo telesnih, nego tudi mojih dušnih bolečin; vi ste mi bili vodnik k jezeru, v katerem sem gledal svojo pravo podobo, a vi ste mi bili tudi učitelj in zdravnik. Vzemite torej malo nágrado v plačilo za vaše dobro delo!“

„Zdráviti je moja dolžnost,“ reče smijoč se zdravnik; „najslejše plačilo pa mi bode sporočilo, da prav pogostoma potujete k „božjemu jezeru“ ter vedno bolj in bolj spoznavate samega sebe.

Jos. Lavrič.

Žrebljički ali lisičice.

„Iz česa in kakó naj ti danes, drago mojo dete, juhe skubam, ker zadnji prah moke je užé pošel in nihče se ne usmili najine revščine?“ Takó je necega poletnega dné tožila uboga vdova, ki je na svojem ognjišči le malo kdaj zakurila, navadno takrat, kadar je kaj krompirja kuhala. Njen priden sinek Ivanko bi jej bil rad pomagal, záto je po ubožnej izbi na vse strani stikal, da bi kaj tacega našel, kar bi se dalo prodati; ali razven posteljnaka, stare polomljene mize, črvice skrinje in črnega okajenega razpéla v kotu na steni, ni bilo ničesar v hiši več, da bi imelo kako vrednost. Naposled se nekaj spómne. — V temnem kotičku izbe je ležalo kupček starih, zarjavélih žrebljev, ki so bili pa užé večjidel vsi zakrivljeni in polomljeni; te žreblje so mati še le pred kratkem iz necega starega záboja, ki so ga v kurjavo razsekali, tjà iztresli. Te žreblje pobere zdaj Ivanko v svojo kapo in hajdi ž njimi h kovaču, mislèč si, da jih ta gotovo kupi, ker kovač starega železa vedno potrebuje. Ali kovač ni imel časa, da bi bil poslušal ubozega dečka, še manj pa da bi si bil ogledal njegovo blagó, záto mu reče, naj nese, kar ima k onemu prekupčevalcu v vási, ki se z nakupovanjem in prodajanjem starega blagá peča. Ubogi Ivanko nekoliko poparjen pri teh kovačevih besedah, nese zdaj svoje stare žreblje dalje. Prekupčevalec nekako zaničljivo pogleda dečkovo blagó, potem mu pa reče: „Jaz od kovin kupujem samo baker, cin in svinec, k večjemu še kako porabljivo staro železo, a tvojih starih žrebljev, ki nimajo nobene vrednosti, kupiti ne morem.“ — Takó se je moral ubogi Ivanko domōv povriniti, brez da bil kaj opravil. Od tekanja spehan in slab od gládú sede v travo ob cesti, da se malo odpočije. Bilo je tu med travo tudi nekoliko poljskih cvetic. Tako sedèč, položí glavo na zeleno grivo (trato), poleg sebe dene kápico z žreblji, ter kmalu sladko zaspí. Solnce mu je prijazno v lice sijalo. Poljski murni so veselo okoli njega skakljali in cvrčali svoje pesence radovedno gledajoč spéčega dečka. Še celó pisani metuljčki so zapustili svoje cvetice in obletávali ga. V cvétnih čašicah nežnih cvetic pa je postalo vse živo in veselo. Male stvarce prekrasnih ličic in vitolasih glavie lázile so iz njih. Na tihem so so se mu približevale in do njega dospévši

plesale so veselo okoli njega ter ga gladile po cvetočih licih hladč ga z rahlim pihlanjem. Zdajci stopi jedna teh lepih malih stvarčic k spečemu dečku in mu rahlo zasepeče na uho: „Le bodi zmirom takó priden dragi Ivanko, podpiraj svojo dobro mater in Bog te bode rad imel in te ne bo nikoli zapustil. Užé zdaj ti bo Bog pomagal s tem, da ti bomo mi cvetični duhovi izpremenili tvoje ničevó blagó, ki ga imaš v kapi, v samo čisto in dobro blagó.“ — To izgovorivši vzame mali cvetlični dúhovec Ivankovo kapico in raztrosi vse stare ničvredne žreblje okoli po zelenej grivi. V tem se deček prebudi; — ali kako se začudi, ko ugleda med zeleno travo vse polno mladih, čvrstih in jedljivih gob rasti, ki so bile skoraj do malega njegovim žrebljem podobne, imajoč ravno tako kríve štorčke in žrebljem podobne klobučke. Dà, še celó barva teh gobic je bila rujava kakor železna rjá. Zdelo se je Ivanku, da se mu sanja, dokler se ni prepričal, da je njegova kapa zares prazna. Ko se deček popolnem zavé, vstane ter hití nabirat lepih gob in kmalu si jih nabere toliko, kolikor jih je moglo v njegovo kapo. Potem jih nese veselo svojej materi domóv. Mati so takój poznali, da so to dobre in vžitne gobe, zato so jih sebi in Ivanku v okúšno jed pripravili.

Tako je Ivanko še v poznejših letih se spominjal svojih sladkih sanj, in bil je vedno dober sin svojej ubožnej materi, zató se mu je tudi vedno dobro godilo. A gobe lisičice štejemo še dandanes med óne dobre vžitne gobe, ki so mnogim ljudém v hrano.

Jos. Vidic.

Mladeničev trojna domovina.

Vsak pošten človek ima trojno domovino, katero toliko ljubi, da življenje za njo dá, ako je potreba.

Prva tvoja domovina, dragi prijatelj, je ljuba materina dežela — preveseli kraj, kjer je tvoja zibelka stala, kjer si dete prve cvetice trgal, in mladenič metulje prvič lovil. Tudi ptičica svoje gnezdo pozná, — kako bi človek pozabil rojstnega kraja! Slehrni hómec nas opominja veselih mladih dni, — vsak studenec nam pripeveduje od srečnih časov pretekle mladosti, — zeleni travniki in pisane ledine nam kažejo, kako veselo je bilo svoje dni naše življenje. Kdo bi svojej ljubej domovini za vse to ne bil hvaležen?

Pomagaj svojemu kraju, v katerem si domá, kolikor in kadarkoli moreš, da bode vedno lepše prebivališče prave sreče in zadovoljnosti. Ne sramuj se svojega ljudstva, ki je tvojega naroda in ne zabi svojega jezika, katerega so te tvoja ljuba mati naučili. Beseda materina je živo znamenje materine ljubezni; kdor to znamenje zatajuje, matere vreden ni! Brani svojo materino deželo grdih sovražnikov, ki z orožjem pridejo hiše in mesta palit, — varuj pa tudi svoje ljudi skrivnih zapeljivcev, ki prebivalce podpihujejo, na tihem ljudstvo puntajo zoper njih poglavarje, ter strašnega razbója ogenj v strehe nosijo. Taki podpihovalci, stare pravde sleparski oznanovalci, so najnevárnejši sovražniki vsake dežele; svobodo oznanujejo, a na tihem za ubogo ljudstvo strašno železo kujejo, da se Bogu usmili. V ognji hiša pogori, v praski (puntu) pa dežela.

Druga tvoja domovina je domača cerkev, v katerej si bil krščen, V tvojej domačej cerkvi krstni kamen stoji, pri katerem si prvo in največjo

srečo prejel, da si postal otrok božji. Krstni kamen naj te opominja, kaj so tvoji kumi (botri) zate oljubili, da zvestó Bogú služiš, sveto čednost ljubiš in greh sovražiš. Ondu vidiš leco (prižnico), kjer si poslušal verne nauke večnega življenja. Ondu je spovednica, tvoja opominjevalka, da si se poboljšati obetal. Ondu je oltar, sveta miza božja, kjer si tolikokrat bil pri svetej maši, užival sveto rešnje telo in očitno spoznaval, kako te Jezus ljubi. Cerkev je hiša božja in vrata nebeška. Tvoji sorodniki tam počivajo, zemlja starše pokriva: znabiti da boš tudi ti v njej počival. — Ljubi domačo cerkev, svojo dušno domovino! A tudi svete krščanske cerkve ne pozabi, katere zidana cerkev je le vidno znamenje. Ona je zbirališče pravih vérnih kristjanov; nje srečni sin si ti, ona je tvoja ljuba mati, ki zate skrbi. Varuj se krivih prorokov, ki cerkev zaničujejo; ne veruj prevarljivim učiteljem, ki nove nauke oznanjujejo in svete cerkve ne poznajo.

Tvoja tretja domovina so sveta nebesa, hiša očetova, kjer smo vsi domá. Tam je Bog, tvoj ljubi oče, ki te k sebi hoče; ondu Jezus tvoj Gospod tebi prostor dela; ondu je sveti Duh, ki te je posvétíl. Venec večnega življenja užé pripravljen ima, katerega želi tebi dati. Ondu je Marija tvoja mati, ki zate prosi, — ondu so angeli božji, tvoji zvesti prijatelji; ondu so izvoljeni tvoji ljubi bratje. Roké ti podajajo in te k sebi vabijo: „ljubi bratec pridi! pridi k nam v sveto nebó, pridi k nam domóv!“ In za nebesa skrbeti, za nebesa vse trpeti, za nebesa živeti, za nebesa tudi umreti — tvoja prva in poslednja skrb naj bo!

Ant. Slomšek.

Iz ruske zgodovíne.

Od 1076. do 1081. léta.

(Po Nestoru.)

V 1076. léto je šel Vladímer, sin Vsévladov, in Oleg, sin Svetoslavelj, Léhom v pomoč na Čehe. Tega léta se je tudi prestavil Svetoslav, sin Jaroslavelj, méseca decembra v 27. dan, od rézanja želve (uljésa), in je položen v Črnígovu pri Svetem Spasu. In séde po njem Vsévlad na stoli méseca januarja v 1. dan. V to léto se je Vladímeru poróдил sin Městislav, vnuk Vsévladov.

V 1077. léto je Izjéslav prišel z Léhi, a Vsévlad je šel prótiv njemu. In séde Boris v Črnígovu méseca maja 4. dan, ter bilo je njega knéženja osem dnij, in zbežal je v Tmutorokanj k Romanu. A Vsévlad je šel prótivo bratu Izjéslavu na Volínj, ter stvóрила sta mir. Potem je prišel Izjéslav in sédel v Kijevu méseca julija 15. dan, a Oleg, sin Svetoslávelj, bil pri Vsévladu v Črnígovu.

V 1078. léto je bežal Oleg, sin Svetoslavelj, v Tmutorokanj od Vsévlada meseca aprila v 10. dan, ter v to léto je ubijen bil Gléb, sin Svetoslavelj, v Zavláčji. A Gléb je bil milostiv ubogim in tujeljubív, teščánje iméje k cerkvam, tópel na véro in krotek, vzora krasnega. Njega telo je položeno v Črnígovu za Spasom méseca julija 23. dan. Sedél je Svetopolk v njega mésto v Novem Gradu, in Jaropolk je sedél v Višegradu a Vladímer v Smolensku, kadar privédeta Oleg in Boris pogane na rusko zémľjo, idóča na Vsévlada s

Plavci. A Vsévlad je šel prótivo njima na Sožici, in pobédili (vzmogli) so Plavci ruske ljudi ter mnozi so ubijeni bili tu: ubijen je bil Ivan Žirolavič in Tuk, Čudin brat, Porej ter drugi mnozi, méseca avgusta v 25. dan. Oleg in Boris prideta v Črnígov, mnéča, da sta odoléla (vzmogla), a zemlji ruskej sta mnogo zlo stvóрила, prolívši krv krščansko, katere izišče Bog od rok njíju, ter odgovor bode njima dati za pogubljenje duše krščanske. A Vsévlad pride k bratu svojemu Izjéslavu v Kijev. Celovávša se sédeta. Vsévlad pové vse bivše, a reče mu Izjéslav: „brate, ne toži! Vidiš li, koliko se je meni prikljúčilo? Prvo, nijso li me bili izgnali ter iménje moje razgrábili? In potlej, katero krivdo sem drugíč stvóril, a nijsem li izgnán bil od vaju, bratov svojih? Nijsem li blódil po tujih zemljah, iménja okraden, ne stvorivši zlega ničesar? A zdaj, brate, ne tožíva! Ako bode nama délež v ruskej zemlji, to obéma; ako pregnana bodeva, to obá; jaz glavo svojo zložím zá-te!“ To rekši utéši Vsévlada, in velí zbirati vojnike od malega do velicega. Otíde Izjéslav z Jaropolkom, sinom svojim, ter pridó k Črnígovu, in Črnígovci se zavoré (zapró) v gradu. Olga in Borisa nij bilo v Črnígovu. A ker se Črnígovci nijso otvoríli (odpri), pristopijo h grádu: Vladímer pristopi k vratom vztočnim in vzame vrata, in zajéli so grad okólni ter ga požgali, a ljudjé so vbežali v denášnji grad. A kadar Izjéslav in Vsévlad slišita, da ideta Oleg in Boris prótivo, vstaneta zgodaj ter gresta od grada prótiv Olgu. A Oleg reče k Borisu: „ne hodíva prótivo štirim knezom, nego pošljíva s prošnjo k stríjcema svojima!“ Reče njemu Boris: „tí zri, kar je gotovega; jaz sem jim protíven vsem!“ Takó se je hvalil zeló, ne vedóč, da se Bog oholim protíví a ponížnim daje blagodát (milost), da se ne bi hvalil silni sè svojo sílo. In šla sta prótivo, ter kadar so bili na méstu pri sèlu na Nežátinej njivi in se sestopíli oboji, bila je séča zla. Prvo so ubíli Borisa, sina Večéslavlja, pohvalívšega se zeló. Izjéslav je stal v péšcih, a nahódoma prijaha jeden ter ga udari s kopjem za pleče; takó je ubijen bil Izjéslav, sin Jaroslávelj. Séča se je prodolževála in Oleg pobégnil v malej družíni ter jedva utékel v Tmutorokanj. Ubijen je bil knez Izjéslav méseca oktobra v 3. dan. Vzemó njega teló in privezó ga v ládiji ter postavijo prótivo Gradcu. Izide k njemu ves grad Kijev, in odvezó ga, vloživši teló njega na saní, ter popi in črnorizci ga s pésnimi prinesó v grad, a nij lehko bilo slišati pétja v plači in velicem vpitji; kajti plakal se je pô-njem ves grad Kijev. Jaropolk je šel za njím, plačé se z družíno svojo: „oča, oča moj! Nikoli nijsi živel brez bridkósti na tem svétu, mnoge napasti primši od ljudjé in od bratov svojih!“ Rés je tá poginil, ne od brata, nego za brata svojega je polóžil glavo svojo. Prinesli so njega teló ter polóžili v cérkvi svete Bogoródice, vloživši ga v rakev od mrámora. Izjéslav je bil mož krasnega vzora in velicega telesa, nezlobívega nrava, sovražèč krivdo, ljubèč pravdo; kajti nij bilo v njem lestí, nego prost mož je bil z umom, ne vračáje zla za zlo. Koliko so mu stvorili Kijáne! Njega samega so izgnali ter dom mu razgrábili, a nij povrnil prótivo temu zla. Ako li vam kdo dé: „sécec je bil in sékal“, to nij on stvóril tega, nego sin mu. Tudi sta ga bila njega brata pregnala, da je hodil po tujej zemlji blodèč, a kadar je sedél zopet na stolu svojem ter Vsévlad prišel pobéjen (premagan) k njemu, nij rekel temu: „koliko sem od vaju prijél!“ ter nij vračal zla za zlo, nego utéšil ga je, rekóč: „kakor si ti, brate moj! po-

kazal k meni ljubezen ter me privédel na stol moj, narekši me starejšino sebi, evo, takó niti jaz ne pómnim zlobe prve. Tí si meni brat a jaz tebi, in položím glavo svojo zá-te.“ Takó je tudi stvóril; kajti nij mu rekel: „koliko zla sta mi stvóрила, in evo, zdaj se je prikljúčilo tebi!“ Nij rekel: „stráni od mene!“ nego náse je prijel bratovo skrb in pokazal ljubezen velíko, zvršáje apostola, govoréčega: „utešájte žalostne!“ Po resníci, ako je kaj stvóril v tem svétu kakšno zgrešénje, odpustí se mu, ker je položil glavo svojo za brata svojega, ne želéč boljše vlasti in iménja hotéč boljšega. — Vsévlad séde v Kijevu na stoli otca svojega in brata svojega, prijemši oblast rusko vso, in posadí sina svojega Vladimera v Črníguvu, a Jaropólka v Vladímerji, pridávši mu Turov.

(Dalje prih.)

Razne stvari.

Slovstvene novice.

* Spisi Krištof Šmida. S podobami. I. zvezek. V Novomestu 1880. Tiskal in založil J. Krajec. 8°. 79 str. — To je naslov novej knjigi, ki je prišla ravno iz tiskarne gosp. Krajca na svitlo in je namenjena, da pomnoži naše domače slovstvo gledé spisov za slovensko mladino. Mi to novo podvzetje gosp. Krajca z največjim veseljem pozdravljamo, ker vemo, kako potrebne so knjige v poduk in zabavo naše slovenske mladini, ki ima le še malo primernih knjig na izbiro. Gosp. Krajec namerava vse Kr. Šmidove pripovedke v slovenske prestavi na svitlo spraviti in tako pride užé v kratkem tudi II. zvezek na dan. Podpirajmo to novo podvzetje z obilnim naročevanjem in širimo take poučne knjige mej slovensko mladino, ako želimo, da nam boljša prihodnost zasije. Prvi zvezek omenjene knjige obsega životopis K. Šmida s podobo; potem povest „Ljudevit Hrastar spoznava Bogá“ s 14 podobami, in povest „Golobček“, poslovenil P. H. Sattner. Prav lična knjižica stoji samo 30 kr., posebno lepó v platno vezana 70 kr. in je za šolska darila posebno pripravna. Mi želimo, da bi se knjižica v najskrajnem času popolnem razprodala, ter bi tako poprej imeli vse K. Šmidove spise v slovenske prestavi. — Knjiga se dobiva pri založniku J. Krajcu v Novomestu in po vseh večjih knjigotržnicah.

* Avgusta meseca 18. dan. Na slavo rojstvenemu dnévu Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. — Takó se imenuje lična knjižica, ki je prišla na Dunaji v svečanost cesarjeve petdesetletnice na svitlo in opisuje najvažnejše dogodke iz cesarjevega življenja. Knjižica ima 7 prav ličnih podob, ki so: 1) Cesarska obitelj; 2) Cesar Franc Jožef I.; 3) nadvojvoda Franc Karol; 4) nadvojvodinja Sofija; 5) grof Radecki; 6) nadvojvoda Albrecht; 7) princezinja Stefaniya. — Knjižico je spisal Ivan Tomšić, urednik „Vrtčev“ in je posebno pripravna, da se ob vsacej priložnosti deli med našo dobro slovensko mladino. Cena jej je zeló nizka: 1 iztisek veljá 12 kr.; 10 iztiskov skupaj pa le 1 gld. — Naročila naj se pošiljajo pod adreso: Karl Rauch, Buchdruckerei in Wien. VI. Hornbostelgasse 4. — Dobi se pa tudi knjižica v Ljubljani pri bukvarji Giontini-ju in Gerber-ju. Dnè 4. oktobra bo zopet primeren dan, da se ta knjižica širi med slovensko mladino.

Odgonetka, uganke v 8. „Vrtčevem listu je: Jezik.

Prav sta jo rešila: Gosp. Matija Rant, učitelj v Premu, in gosp. Vekoslav Škoda na Zaplazu.

Listnica. Bralno društvo v Vipolžah: Poslali nam ste zadnjič 60 kr. v naročnino na „Vrtce“, in ob novem letu 1 gld.; primanjkuje tedaj še 1 gld., ako želite „Vrtce“ prejemati do konca tekočega leta.

 „Peter rokodelčič“ bo kmalu dogotovljen in nadejamo se, da ga bodo oni, ki so se nanj naročili, imeli še ta mesec v rokah.

Uredništvo „Vrtčevo“.

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšić. — Natisnila Klein in Kovač (Eger) v Ljubljani.